

temu in unemu. Al prišli bojo časi, ko bomo tudi mi Angleže bolj posnemali, ker bomo čedalje bolj spoznavali, da resničen je pregovor stari: „pomagaj si sam, in Bog ti bo pomagal“ — to je, ne zakopaj svojega uma, ki ti ga je Bog dal, marveč napenjaj vse svoje moči, da spoznaš, kar utegne v prid biti tebi in tvojim ljudem!

Na korist vinorejcom.

Iz Polčan. Vino nam je imeniten pridelek; pa ga tudi ni skoro človeka, ki bi te predrage kapljice rad ne serkal. Žalostni smo tedaj bili, ko nam je slana poparila, kar je topla spomlad že bila zbudila. Mraz je nam ljubo tertico zlo poškodoval. Ostalo je vendar zdravo, kar mraz ni najdel; tako imenovane slepe oči so se obudile, ki nam našo žalost nekoliko tolažijo. Al le grobanje, to je, pomlajeni ters, si ne more pomagati, ker vsak vinorejec vé, da pri grobanju že bolj slabi konec zunaj zemlje ostane, dve do tri oči; ravno tote so največ terpele in pozeble. Zatoraj vinorejci pomagajmo, kjer se še pomagati dá. Mladim tersom odkopajte zemljo do spod pervega očesa; najdlji bote lepo mladčko, ki se pod grudjem terpinči in nas pomoči prosi, ker sama ven ne more. Toti naš mali trud mu bo pomagal k življenju in rodovitnosti. — Kar se tiče žitnega polja, hvala Bogu! vse lepo stoji, posebno po zadnjem snegu; podoba je, da je bil bolj gnoj kot sneg. J. Fr.

Odgovor protivnikom slovenske peticije

Zoper pismo, katero je bilo une dni državnemu ministru v imenu vseh Slovincov podano, ti in uni marsikaj vgovarjajo, na primér, da ta reč gré pred deželni zbor, da se dela proti ustavi, da vabimo s tem ministra, naj bi sam ob sebi dajal (oktroiral) postave itd., — naši bolj iz nevednosti, ktera pa izgovora nima, ali morda tudi iz neke premodrosti, protivniki slovenstva pa samo iz narodne zavisti.

Poslednje učiti bi bilo bob v steno metati.

Unim našim vgovarjavcom pa naj bo rečeno tako: Da se spolni tista prošnja Slovincov, je ali potreba kake nove postave, ali je pa ni potreba. Če k temu ni potreba nove postave, ker morda gré samo za nasledek vodil, izgovorjenih v naši ustavi — ti novi podslombi avstrijskega cesarstva — more, to je očitno, pomagati samo vladarstvo po upravni (administrativni) poti, torej je gotovo, da se v tem primerljeji Slovinci niso mogli obrniti drugam kakor na vladarstvo.

Če je pa potrebna nova postava, mora se najpred preudariti, kako se po ustavi napravljajo nove postave, po čijem nagibu, in pa, ali gré tukaj za deželno ali za državno postavo, — in prosivcem je bilo na voljo, izbrati si za dosego svojega namena eno ali pa drugo pot, kakor jim je bolje kazalo.

Postave se po novem ali tako napravljajo, da jih ministerstvo samo zastopnikom deželnim (pri deželnih postavah) ali državnim (pri državnih postavah) predloži in po pretresu in sklepu zbora deželnega ali državnega cesarju za poterjenje nasvetuje, ali se pa napravljajo tako, da zbor sam od sebe načert kake postave naredi in sklene in da po tem ministerstvu rečeni sklep s svojimi opombami (in dostikrat tudi s premembami) cesarju za poterjenje predloži. Ministerstvo pa predlaga zboru načerte postav, ker je samo od sebe spoznalo potrebo kake postave, ali ker je od deželnih zborov, ali pa od ljudstva samega s prošnjami pismi ali po časnikih ali kakor si bodi zvedilo za željo ljudstva. Če tedaj kdo misli, da zato, ker je v Avstriji nastopilo ustavno vladanje, ni več ustavi primerno, obračati se s prošnjami na ministerstvo, se ravno tako moti, kakor se moti tisti, kateri misli, da kdo, proseč ministerstvo za odpravo kake napake, ktera se brez nove postave od-

praviti ne dá, s tem ministerstvo nagovarja k samolastnemu in neustavnemu izdanju te postave. Če so Slovinci prosili ministerstvo za te in te reči, in če bi za uslišanje te prošnje bila potrebna kaka nova postava, niso s tem hotli, da ministerstvo to postavo proti ustavi samolastno izdá, marveč da po ustavi tako napelje, da pride taista na dan, to je, da jo ono zboru predloži.

Drugo vprašanje pa je: ali gré vpeljanje slovenščine v šole in urede in nje raba pri postavah in oklicih med deželne reči (zastran katerih edino ima deželni zbor polovico postavodajne oblasti) ali pa med državne reči?

En sam pogled v deželno ustavo nam pokaže, da to ne gré med deželne reči; kajti ustava našteva odločno vse deželne reči in znani 4 člani slovenske peticije se jim ne prilegajo. Spadajo torej med državne reči, ki gredó v področje državnega zbora.

Pa če bi rečeni člani tudi spadali med deželne reči, v katerih gré prvi sklep deželnemu zboru, bi še vendar ne bilo protiustavno in celó neprimerno obrniti se na vladarstvo s prošnjo, da ono deželnim zborom, katerih je šest za Slovence, zadevno postavo predloži, in potem cesarju poterjenje nasvetuje, ker bi se ravno po ti poslednji poti ložeje dala napraviti enaka postava za vse Slovence, kakor če bi se v vsakem teh Slovincem po večini neugodnih zborov kak poslanec za njo potegnil.

Res je, da bi se bila ta reč v deželnih zborih lahko sprožila in da bi bil, na primer, kranjski zbor smel prositi za izdanje državnih postav, s katerimi bi se unim željam slovenskega naroda zadostilo, kakor je prosil, postavimo, za izdanje občne postave, ki poslancom neodgovornost zagotavljuje; al ni res, da bi ta reč šla v področje deželnih zborov, ali pa, da bi sedaj neustavno bilo, obrniti se s prošnjo na ministerstvo. Tudi je res, da bi lahko kak poslanec v državnem zboru na Dunaji tako postavo nasvetoval; ali to se še vedno more zgoditi, čeravno je prošnja ministru izročena, marveč se mora zgoditi še toliko laglje, ker mu prošnja služi za priliko in za oporo. — Ker se je nabiranje podpisov bilo začelo že ob času, ko še nihče ni vedil za začetek zborov državnih in deželnih, bilo bi pač malo modro, če bi se prošnja, ktera se pred dano ustavo in po dani ustavi sme ministerstvu izročiti, bila brez privoljenja podpisov kam drugam obrnila ali pa celó zaveršla.

O goriški gimnazii.

Iz Gorice 10. maja. Na načert o goriški gimnazii, kterege sem jez priobčil v 16. listu „Novic“, se je oglašil gosp. T-i na Dunaji ter nam v 18. listu ravno tega časopisa naravnost povedal, da 1) nikakor zadovoljen biti ne more z našim po meni razglašenim načertom, ker se za goriške Slovence premalo tirja; 2) dalje protestira proti moji lastni izreki: „ta načert bi vsem trem narodom ustregel“; in 3) ker se gosp. T-i nikakor ne vjema z našim načertom, boji se pripasti številu nepoštenih ljudi na mojo pridjano opazko: „ž njim se ujema vsak pošten človek v našem poliglottnem mestu.“ Nazadnje nam gosp. dopisnik tudi razodene svoj načert zbog učnega jezika na naši gimnazii. Razloči se ta njegov načert od našega bistveno le v tem, da bi Slovinci in Lahi v zgornji gimnazii v enojnem razredu skupaj za učni jezik imeli slovenski v tem ko smo mi v našem načertu nemški postavili. Le po izpeljavi svojega načerta misli gosp. T-i, bi bilo mogoče se slovenskega jezika popolnoma naučiti.

V vzajemno porazumljenje in pojasnenje pridenem naslednje kratke opazke. Veseli nas v gospodu T-i zapaziti čverstega Slovenca, takega, ki se bo še kedaj za naš narod krepko poganjati znal. Načert o šolah, ki si ga je narisal, je pač vse hvale vreden, tudi mi se ž njim strinjamo, ker sami dobro spoznamo, da ravno tak bi tudi v